

Overweging 11 februari 2018

de olympische strijd van een christen

Lezingen: 2Koningen 5, 1-3.9-15b; 1Korintiërs 9, 24-27; Marcus 1, 40-45.

Het is eigenlijk te verleidelijk om in deze viering niet in te gaan op de tweede lezing. In deze dagen worden we immers overspoeld met beelden en commentaren van de olympische winterspelen in Pyeongchang. Van alle kanten zijn sporters naar Korea gekomen om daar te kampen voor de eretitel en het eremetaal.

In de tweede lezing van vandaag spreekt Paulus de christenen van Korinthe toe en maakt gebruik van beelden en begrippen uit het taalveld van de ook toen al zeer populaire sportwereld. Iedereen kende de Griekse Olympische spelen. Winnaars werden hun leven lang geëerd en met eerbied behandeld. Mensen waren dol op de spelen die in de Romeinse tijd werden georganiseerd in stadions en circussen.

De topsporters verbleven vaak in afzondering bij elkaar in een soort kazernes waar ze zich onderwierpen aan een streng regime van oefening, training en voeding. Ze hadden er veel voor over om in topconditie te zijn om de overwinning te behalen en daarmee ook de status die daarbij hoorde. Het verschil tussen winnen en verliezen is minimaal, maar in effect enorm. Toejuiching of boegeroep, een plaats op het podium of een enkeltje naar de kleedkamer. Tussen intense vreugde en vervulling en diepe teleurstelling. Soms maar het verschil van een honderdste seconde of een tiende punt.

Topsporters en zij die de top willen bereiken zijn bereid om af te zien, zich van alles te ontszeggen, geen of weinig sociaal leven te hebben en dit om maar een kans te hebben dat ene te behalen. Je vraagt je soms af of het dat allemaal wel waard is, wetend dat van de tienduizenden of meer die een bepaalde sport beoefenen er maar een enkeling doordringt tot de internationale top en daarvan bestijgen slechts drie het podium.

Zoveel moeite voor wat Paulus noemt een vergankelijke lauwerkrans. Roem vergaat en wie vandaag midden in de publieke belangstelling staat is overmorgen vergeten. Waarom zou je je niet inspannen voor wat blijvend is; waarom spannen we ons niet met dezelfde ijver in voor een krans die niet vergaat? En is het niet inderdaad wat merkwaardig dat we ons grotere inspanningen getroosten voor tijdelijk gewin dan voor hetgeen we met hart en ziel verlangen?

Kort nadat hij bisschop werd heeft Augustinus een tractaat geschreven dat hij de titel meegaf van *De agone christiano*. Dat betekent zoveel als de strijd, de wedkamp van een christen. Het heeft de vorm van een onderricht in het geloof in twee delen en kan ook zeer goed als zodanig begrepen worden. In die tijd schreef iedere geletterde bisschop voor zijn eigen bisdom wel een doopkatechese om de geloofsleerlingen in te voeren in het geloof. Dit boekje is duidelijk een nadere invoering op het laatste traject van de toeleiding tot de doop.

Het was niet ongebruikelijk dat de doopvoorbereiding wel tot drie jaar in beslag nam. Het eerste en langste deel werd door katecheten verzorgd. In die periode bekwaamden de volwassen doopleerlingen zich ook in het leven als een christen. In het laatste traject, vaak de weken voor Pasen, werden de leerlingen voorbereid op de feitelijke doop. Het boekje dat Augustinus schreef

onder de genoemde titel is duidelijk voor die katechese geschreven.

De titel is ontleend aan de tekst van Paulus (Grieks agoon; Vulgaat agon, ook wrsch in de teksten die Augustinus gebruikte).

De strijd van een christen is niet een strijd tegen een fysieke tegenstander, maar voornamelijk een geestelijke strijd. Zijn tekst volgt de doopliturgie waarbij eerst de strijd tegen het kwaad, het afzweren van de werken van de duivel, aan de orde is en vervolgens de geloofsbelijdenis.

Augustinus behandelt in het betreffende gedeelte van zijn boekje de geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel die kort daarvoor was vastgesteld. Elke geloofsuitspraak stelt hij dan tegenover de daarmee strijdige opvattingen en dwaallere uit zijn tijd. Iets waarmee de doopleerlingen ook bekend en vaak behept waren. Bijvoorbeeld die over de eenheid van God, de goddelijke natuur van Christus, de drie-eenheid, de rol van de Geest, van de kerk, de opstanding en het eeuwige leven. Zo onderwijst hij de leerlingen in de ware leer en brengt hun inzicht bij omtrent de dwalingen. Wat de christen nodig heeft om de goede strijd te strijden is inzicht in het kwaad, de juiste kennis van het geloof en de liefde om daarin te volharden. Geloof, kennis en liefde. Zonder geloof geen kennis en zonder kennis geen liefde. Maar uiteindelijk gaat het om het besef en de ervaring van de werking van Gods liefde in ons eigen leven. Die liefde voert ons tot onze ware en oorspronkelijke natuur.

Augustinus benadrukt hierbij een belangrijk beginsel van duiding. De werkelijkheid is voor hem geen objectief gegeven. En de betekenis van de heilige Schrift is niet onmiddellijk duidelijk. Wat de wereld voor ons betekent en wat de Schriftteksten betekenen wordt voor ons pas duidelijk door de ogen van het geloof. Hij haalt in dit verband een Jesajavers aan dat in de Latijnse tekst luidt: “als je niet gelooft, zul je niet begrijpen”. Vergelijkbaar met “de ongelovige zegt ‘er is geen God’”. Maar wie gelooft ziet God in alles wat leeft. Of zoals Gezelle het zegt: “mij spreekt de blomme een tale... dat God geschapen heeft”.

De sporter traint en ontzegt zich van alles om maar de top te bereiken. Hiermee is niets verkeerd gezegd over de sportbeoefening die natuurlijk alleen maar goed en gezond is. Voor de gelovige is die training de ascese, wat oorspronkelijk niet anders dan oefening betekent. Hiermee is dan niets positiefs gezegd over die vorm van ascese die zonder meer over de top en ongezond is. Ascese is eerder een volgehouden aandacht en gerichtheid op God dan dat het extreme lichaamstuchtiging is. Wel is het zo dat wanneer we onze aandacht overwegend laten uitgaan naar de materiële aspecten van ons bestaan, de spirituele kanten naar de achtergrond verdwijnen.

We vechten daarbij als het ware tegen onszelf. Augustinus benadrukt echter dat de strijd uit en met liefde gevoerd moet worden. Het heeft niet zoveel zin om een deel van ons te haten en ertegen te vechten. We kunnen beter het goede liefhebben en ons daarop richten. Dan verliest het minder goede vanzelf zijn kracht. We hoeven onszelf niet te haten voor de minder goede dingen in ons. Dan gooien we het kind met het badwater weg. Pas wanneer we onszelf en de naaste liefhebben kunnen we zien wie we zijn in Gods ogen.

Dit is een goede oefening voor de tijd die voor ons ligt. De veertig dagen naar Pasen, dat symbool staat voor de lauwerkrans van het eeuwige leven dat ons in het vooruitzicht is gesteld. De doorgang

naar het hemels Jeruzalem, een leven in hechte verbondenheid met God, het rijk Gods.
In de sport zijn het maar een paar van de honderdduizenden die sporten, die de top bereiken. Maar ieder die volhardt in zijn geloof, wint de lauwerkrans van de vervulling.

In de eerste brief aan Timoteus (6,11v) schrijft Paulus met betrekking tot hebzucht als wortel van het kwaad: “U echter, mens van God, moet hier ver van blijven. Streef naar gerechtigheid, vroomheid, geloof, liefde, volharding, zachtmoedigheid. Vecht voor de goede zaak van het geloof, grijp het eeuwige leven waartoe u geroepen bent en waarover u de goede belijdenis hebt afgelegd, ten overstaan van vele getuigen”.

In deze tijd zal veelvuldig gevraagd worden ‘volg jij de spelen; volg je het schaatsen?’ En dat is natuurlijk ook leuk en spannend.

Op internet hebben sommige mensen vele zogenaamde volgers. Dit ‘volgen’ heeft echter iets vrijblijvends, ook al scheidt het een zekere saamhorigheid en het gevoel ergens bij te horen.

Wanneer wij zeggen: “ik volg Christus” is dat iets anders, althans dat zou zo moeten zijn. In het volgen van Hem worden we wie we zijn, komen we bij onze oorsprong en raken doordeesemd met zijn Geest en vervuld van zijn liefde. Amen.